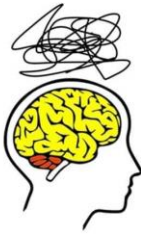

1. ДУМКИ

Інформація: Наталія Бабя, психолог КНТТ І АСТ

якщо сильно тривога, страх, панічні атаки, хвилювання

Помічаю думки, які приходять як незвані гості, як автоматична реакція тривожного мозку.
Але думка це лише думка.
Не факт. Не істина.
Не точний прогноз гадальки.
Насправді **я не знаю як буде.**

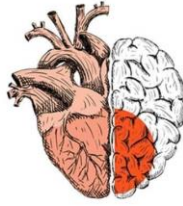
Я не контролюю, чи думки придуть, але я **обираю чи їм вжити** та дискутувати, і я контролюю свій фокус уваги.
Думки проводять, **реалістичні?**
В стресовому стані скоріше за все - ні.
Думки **помічні?**
Допомагають заспокоїтись?
Чи перетворюються на дію? Ні!
Отже, це лише думки. Неправдиві і некорисні.
Радіо російської пропаганди.

Дистанція:
«Ось і прийшла думка, що...». **Спостерігаю. Не в'їмаю думки.**
Ще просто думки. Як прийшли, так і пішли.
Ці думки означають, що мені зараз складно, що тіло виснажене, що в мене планка тривоги.
Спочатку подбаю про себе, потім подумую про проблему, яка запустила хвилювання.

Повертаю **увагу** на своє тіло та простір, в фізичне тут і зараз.

2. ЕМОЦІЯ

Інформація: Наталія Бабя, психолог КНТТ І АСТ

якщо сильно тривога, страх, панічні атаки, хвилювання

помічаю
визнаю
називаю
приймаю
дозволяю собі відчувати емоцію

Я відчуваю страх.
Тривогу.
Хвилювання.
Розгубленість.

Це просто емоція, **автоматична реакція тіла** на складну життєву ситуацію чи на тривогу виснаження.
Це стресова реакція виживання вбій/біжця.
Як прийшла емоція - так і піде.
Я можу це **втримати**.
Емоція не є небезпечною. Це просто відчуття.

Я не контролюю, чи прийде емоція, але я **впливаю на те, як я дбаю про себе,** коли вона приходить.

Що є ще, крім цієї емоції?
Даю простір для всіх відчуттів.
Я не дорівнюю жодному з них повністю.

Спочатку я дбаю про себе, підвищую почуття безпеки, а потім спробую впоратись з проблемою.
Тривога корисна, коли стас дію і допомагає підготуватись до можливої небезпеки.

3. ТІЛО

Інформація: Наталія Бабя, психолог КНТТ І АСТ

якщо сильно тривога, страх, панічні атаки, хвилювання

помічаю
спостерігаю
що відбувається в моєму тілі.

Де тискло? Де напружилось?
Де болить, де зашкіпило?
Де гаряче, де холодно?
Щось тремтить, чи щось безсиле?
Як дихання, як серцебиття?

Спостерігаю без осуду,
а **з цікавістю** та емпатією.

Що я можу зробити для себе?
Роблю це зараз:
помасажувати, порухати,
стиснути і розслабити, пом'яти,
розправити і пом'якшити,
покласти більш повільно і глибоко,
пройтись по кімнаті,
оторнутися пледиком чи вмитися,
прикласти долоню до місця, де болить,
випити води чи заворити чаю.

Дою нервовій системі
досвід турботи, безпеки, фізичного руху.
Не думками, а діями переконаю її:
насправді зараз я в безпеці,
я не жертва, я щось можу.

Повертаюся в **фізичне тут і зараз,**
де моя найбільша сфера контролю.

4. ПРОСТІР

Інформація: Наталія Бабя, психолог КНТТ І АСТ

якщо сильно тривога, страх, панічні атаки, хвилювання

5 сенсорних відчуттів
орієнтування
увага зовні

Якого кольору стіна?
Який звук я чую?
Що на дотик я відчуваю?
Якня запах?
Смак?
Що тут є безпечним? Що небезпечним?
Хто тут є безпечним? Хто небезпечним?

Повертаю собі відчуття реальності та відчуття безпеки, комфорту.
Відчуваю, що стою ногами на підлозі,
це моя найперша опора.

5 ресурсних сенсорних відчуттів
На що б мені зараз хотілось подивитись?
Що хотілось би попохити?
Посмакувати? Поторкатися? Послухати?
Щось доступне, безкоштовне, пасивне,
Зробити це.

5. ДІЯ

Інформація: Наталія Бабя, психолог КНТТ І АСТ

якщо сильно тривога, страх, панічні атаки, хвилювання

Аналіз проблемної ситуації,
яко мені хвилює: **які є конкретні факти?**

На що в цій ситуації я впливаю?
Чи є щось, що я можу зробити з того,
на що впливаю, прямо зараз?
Що мені важливо?
Яке має посланне завдання зараз?
Роблю це. Навіть маленьке.
Довіряю собі: я спробую впоратись.
А решту планую чи пролікую і відкладаю.

На що в цій ситуації я не впливаю?
Приймаю реальність, я так є.
Приймаю своє безсилля і невідомість.
Сумую/зляю про це. Підтримую себе.
Виражаю сум'язість/страх в здоровий спосіб.
Розділяю емоції з тим, кому довіряю.
Опираюся на **контакт.** Запитую про підтримку.
Там де має безсилля - є чиясь сила.
Довіряю іншому, природі, часу й простору.

Нагадую собі, що я жива людина,
не ідеальна і не всезнаюча,
але я роблю все, що можу, там де я є.

Фокус на тут і зараз.
Як я можу покращити сьогоднішній день?
Що я можу зробити для себе,
щоб були сили для іншого?

Більше тримаю фокус уваги
на тому, на що впливаю, і роблю це.

Метод п'яти пальців – це техніка самоаналізу, яка призначена для підбиття підсумків та розбору виконаних завдань за день/тиждень/місяць.
Щоб проаналізувати день, що минув, пропонуємо подивитись на пальці однієї з рук та згадати події сьогоднішнього дня з самого ранку.
А пригадати, що важливого сталося, допоможуть наступні питання

Мізинець – «Думки/Ментальна сфера»:

Які знання та досвід я сьогодні здобув/здобула?
Які цікаві ідеї з'явилися?
Що важливого почув/ла від інших?
Як це можна застосувати в моєму житті?
Напиши 1–3 цікавих думок-знахідок.

Безіменний – «Близькі/Оточення»:

З ким із близьких/друзів сьогодні вдалось побути в контакті?
Чим цей контакт був цінним для мене сьогодні?
Що додав в мій день?

Середній - «Стан душі/мої емоції»:

Яким сьогодні був мій настрій, загальний емоційний стан?
Що мене потішило, викликало радість?
А що навпаки викликало тривогу/засмутило?
У якому я настрої зараз?

Вказівний - «Дії»:

Що доброго/корисного я зробив/ла за сьогоднішній день?
Кому і в чому зміг/ла допомогти? А хто мені допоміг?
До яких моїх цілей наблизили мої сьогоднішні дії?

Великий – «Тіло»:

Що доброго/приємного я зробив/зробила для свого тіла та здоров'я сьогодні?
Як я харчувалась/харчувався?
Яким було моє фізичне навантаження?

Кулак - «Концентрація на найближчих цілях/цінностях»:

Що я сьогодні зробив/зробила, щоб наблизитись до своїх цілей?
Яким буде мій наступний крок?

Цю практику можеш застосовувати як для аналізу дня, так і для аналізу тижня/місяця.

ТЕХНІКА «5 ПАЛЬЦІВ»: ПІДСУМКИ ДНЯ